

naar man skal sælge sine Papirer, kan ikke være noget, der alene kommer den Laantager, der fra først af modtager Obligationerne, til gode. Han vil ganske vist i første Linie nyde godt deraf, men det vil efterhaanden strømme ud til hele Samfundet. Naar man har en lav Rente, vil man se, at der altid udfolder sig megen Virksomhed, idet den lave Rente jo betyder en Nedsættelse i Driftsomkostningerne paa forskellige Omraader. Den lave Rente vil altid komme det arbejdende Samfund til gode. Naturligvis kommer det til at gaa ud over Kapitalisterne. Men jeg har i denne Sammenhæng just ikke saa meget tilovers for Kapitalisterne, at jeg skulde lade dem nyde særlige Fordele paa det arbejdende Samfunds Bekostning. Jeg mener, det er bedst og forsvarligst for Samfundet, at den Kapital, der virker ude i Arbejdet, bliver stillet til Raadighed for dette paa Vilkaar, der ere saa gunstige for det som vel muligt.

Man har ogsaa fremført den Paastand, at hvis Kursen virkelig bliver forhøjet paa Grund af Bankens Oprettelse, saa vil det ikke indskrænke sig til de aabne Serier, altsaa ikke alene komme Laantagerne til gode, men det vil ogsaa influere paa Obligationerne i de lukkede Serier. Deri mener jeg, at man ser ganske rigtigt. Jeg kan ikke tænke mig, at en saadan Følge skulde udeblive. Saa siges der videre: Men det er ikke saa heldigt, for derved vil man forhindre Laantagerne i de ældre Serier fra at gaa fra disse over i den aabne Serie. Dertil siger jeg: Nej, det vil ikke ske, for Forholdet vil, naar Hypotekbanken træder i Virksomhed, blive ganske det samme som nu. En Overgang fra den lukkede til den aabne Serie vil ikke finde Sted nu, medmindre Kursen er saaledes, at den paagældende er i Stand til at kunne købe det Papir, som han foreløbig har sit Laan i, til en lavere Kurs, end han kan opnaa, naar han optager nyt Laan. Og Forholdet vil blive ganske det samme, naar Banken er traadt i Virksomhed. Endelig maa jeg bemærke, at det jo heller ikke er Formaalet med at optage Laan i Kreditforeningerne, at man skal gøre sig til Fondsspekulant à la hausse. Formaalet er at skaffe Kapital paa rimelige Vilkaar dels til Dækning af Indkøb af Ejendomme og dels til Forbedring af disse. Men er det saa de vedkommende muligt at skaffe sig en lille Ekstrafortjeneste ved at gaa fra den ene Serie til den anden, skal det heller ikke formenes dem. Ofte gøres det kun af den

Grund, at Afdragsbyrden, naar der i en længere Aarrække er præsteret de normale Afdrag, bliver ret betydelig i Forhold til den tilbagestaaende Hovedstol. Og da synes man — navnlig ved Ejerskifte —, at det kunde være rart nu at ombytte den ældre Serie med en ny for ikke at have den store Amortisationsbyrde. Anden særlig Grund kan der ikke være dertil.

Et tredje Spørgsmaal, som jeg ogsaa vil kalde for et Hovedspørgsmaal, er dette, hvad Indflydelse den fremmede Kapitals Indtrængen her vil have paa hele den økonomiske Tilstand. Jeg tror, man i Almindelighed kan sige, at Indtrængen af fremmed Kapital, naar den faas til en billig Rente, kun er til Gavn for Samfundet, og at man ingenlunde bør tilbagevise den. Var det ikke en Fordel, skønner jeg ikke, hvorfor man skulde indkalde den. Man har rigtignok sagt, at det er farligt, fordi der er en hel Del Mennesker, der have Lyst til at indlade sig paa vilde Spekulationer, naar de kunne faa tilstrækkelig Kapital. Jeg erkender gerne, at rigelig Kapitalmængde kan medføre nogen Lethed i Dispositionerne i visse Forretningsgrene, men jeg har dog en saa stærk Tro paa vort Samfunds økonomiske Sans i Almindelighed, at saadanne vilde Spekulationer ikke ville blive Normen for vort økonomiske Liv, de ville af sig selv blive bremset; jeg tror ikke, man skal være saa ængstelig i saa Henseende, det skal nok regulere sig selv. Man har navnlig kørt til Felts mod det meget Byggeri, der har fundet Sted, ikke mindst her i København. Det skulde være en Følge af den for lette Adgang til Kapital. Jeg tør ikke bestride, at det har været medvirkende; men selv om Byggeriet maaske har været til nogen Gene og maaske til Tab for adskillige, idet de Ejendomme, der ikke svare fuldstændig til den Type, man nu forlanger, ere gaaede noget ned i Pris, har man dog opnaaet det overordentlige Gode for hele Samfundet, at Boligforholdene ere blevne i høj Grad højnede, og dette Gode tror jeg opvejer det Tab, der kan være paaført nogle enkelte ved det for livlige Byggeri. Men selvfølgelig skal jeg indrømme, at der kan ligge en Fare deri, og at det ogsaa kan blive til nogen Skade. Man kan ogsaa rejse det Spørgsmaal, om den særlig rigelige Kapitalmængde ikke bidrager til at hæve Befolkningens Levelfod, saaledes at den ikke staar i pæssende Forhold til dansk Arbejdes Produktivitet, taget i al Almindelighed. Man kan i det hele drage mange Slutninger fra Begrebet rigelig Kapital-